

## Delrapport 1

# Ressurser og læringsresultater

NIFU STEP har på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet analysert hvilken betydning ressurser, undervisningsformer og læringsmiljø har for elevenes prestasjoner på 5., 8. og 10. trinn i grunnsopplæringen.

---

**RAPPORT** | SIST ENDRET: 04.11.2010

**Tittel:**

De gamle er eldst? Delrapport 1

**Rapporten:**

[Last ned rapporten hos NIFU \(PDF\)](#)

**Forfatter:**

Vibeke Opheim, Jens B. Grøgaard og Terje Næss

**Utgiver:**

NIFU

**År:**

2010

---

## Rapportserie: «Ressurser og resultater i grunnsopplæringen»

Dette er den første rapporten fra prosjektet. Funnene utdypes i arbeidsnotatet Segregering, læringsmiljø og ikke-vestlige innvandrerelevers prestasjoner på nasjonale prøver.

Se også resten av serien:

- [Delrapport 2: Godt læringsmiljø gir gode skolerresultater](#)
- [Delrapport 3: Kjønn og bakgrunn viktig for prestasjonsutvikling](#)
- [Delrapport 4: Tre spørsmål om undervisningspraksis og læringsmiljø](#)
- [Delrapport 5: Hva kjennetegner gode barneskoler?](#)
- [Delrapport 6: Den gode timen: En kvalitativ studie av undervisning og læringsarbeid](#)
- [Sluttrapport: Jakten på kvalitetsindikatorene](#)

NIFU STEP skal samarbeide med SØF og SSB om å utføre langsiktige og longitudinelle analyser av ressurser og læringsresultater i grunnsopplæringen. Dette er den første rapporten av flere, som skal utarbeides årlig i tiden 2010-2012 .

## **Betydningen av familiebakgrunn og kjønn øker med alder**

Det som betyr mest for elevenes prestasjoner er kjennetegn ved elevene selv og deres familiebakgrunn. Betydningen av foreldrenes utdanningsnivå for elevenes prestasjoner øker utover i skoleløpet. Kjønnforskjellene er små på 5. og 8. trinn, men øker betraktelig fra 8. trinn fram til 10. trinn.

## **Forskjeller mellom elever med ulik bakgrunn**

Forskjeller i prestasjonene mellom elever med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn og elever med majoritetsbakgrunn, er spesielt store i lesing. Forskjellene reduseres betydelig når elever med lik sosial bakgrunn sammenlignes.

For elever med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn er det små forskjeller i prøveresultatene mellom de som går på skole i Oslo/Akershus, og de som går på skoler i andre fylker. Det er primært elever med majoritetsbakgrunn som presterer bedre ved skoler i Oslo/Akershus.

## **Størst variasjon i prestasjoner innenfor skolene**

Analysene viser at det betyr forholdsvis lite for den enkelte elevens prestasjonsnivå hvilken skole man går på. Dette tyder på at mye av variasjonen i skoleprestasjoner finnes innenfor skolene, og ikke mellom skolene.

## **Private og offentlige skoler**

Elever i offentlige og private skoler presterer likt på barnetrinnet, men elever på private skoler gjør det bedre enn elever ved offentlige skoler på ungdomsskolen.

## **Lærerstyrt versus elevaktiv undervisning**

Forskerne finner at elevenes prestasjoner på 5., 8. og 10. trinn er bedre på skoler med en lærerstyrt

undervisning sammenlignet med skoler som domineres av elevaktiv undervisning.

Indikatoren lærerstyrt undervisning bygger på tre elementer:

- Tavleundervisning eller instruksjon av elevkollektivet av en kyndig voksenperson
- Individuelt arbeid i klassen under oppsyn av lærere
- Faglige diskusjoner og samtaler mellom lærer og elever i klassen.

Funnet skal følges opp med spørreundersøkelse og intervjuerunde av elever og lærere på 9. trinn og vg1.

## **Betydning av skolens læringsmiljø for prestasjoner**

For elever på 10. trinn viser analysen en sterk sammenheng mellom elevenes prestasjoner og læringsmiljøet ved skolen.

På skolenivå forklarer forskjeller i læringsmiljøindikatorer bare en liten andel (3 – 5 prosent) av prestasjonsforskjellene mellom de 10 prosent skolene med de beste resultatene og de 10 prosent skolene med de svakeste resultatene på 5. og 8. trinn.